

Aan de gemeenteraad

Gevraagd besluit:

Samenvattend stellen wij u voor:

- De toekomstvisie Groene Waterstad 2050 als verdere uitwerking van de hoofdkeuze 'Prettig leven in de Delta' van de Rotterdamse Omgevingsvisie vast te stellen;
- De vuistregels voor groen en water vast te stellen, als onderdeel van het brede stelsel van vuistregels voor bouwen en referentiewaarden voor maatschappelijke voorzieningen.

Waarom dit voorstel?/Waarom nu voorgelegd?

Eind 2021 heeft uw raad de Rotterdamse Omgevingsvisie, Rotterdam Veranderstad vastgesteld. Centrale ambitie van de Rotterdamse Omgevingsvisie is 'goede groei': groei die bijdraagt aan het welzijn van de inwoners, aan een duurzame samenleving en aan economische vooruitgang. Goed groeien doen we door ruimte te maken voor gezond en fijn leven in de stad voor mens en dier en door te bouwen aan een vitaal groen- en watersysteem. Een stad die leefkwaliteit biedt, klimaatbestendig en biodivers is.

De voorliggende toekomstvisie 'Groene Waterstad 2050, Rotterdam gaat voor groen' werkt de omgevingsvisie en met name de hoofdkeuze 'Prettig leven in de delta' verder uit en is een logisch vervolg op 'Rotterdam gaat voor groen: groenagenda 2023-2026'. Groene Waterstad 2050 specificeert wat er nodig is om te komen tot een nog groenere, waterrijke stad die leefbaar, klimaatbestendig en biodivers is en hoe we invulling geven aan de ambitie van extra groen uit de omgevingsvisie. We werken dit uit in samenhang met het omgevingsprogramma Water- en Klimaatadaptatieprogramma Rotterdam 2027-2030. Het jaar 2050 is onze stip op de horizon.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Omgevingsvisie Rotterdam Veranderstad en bijbehorende uitvoeringsstrategie (USOV)
- Waterklimaatadaptatie Programma

- Strategisch Assetmanagementplan
- Beleidskader Biodiversiteit
- Programmakader Rotterdams Weerwoord
- Groenagenda 2022-2026
- Motie 'Neem een groennorm mee in de gebiedsontwikkeling Oostflank' (23bb6472)

Toelichting:

Rotterdam is een veranderstad die niet terugdeinst voor verbetering, vernieuwing en de noodzakelijke vooruitgang. Rotterdam groeit. We bouwen in hoog tempo noodzakelijke huizen, onze economie ontwikkelt zich en we vergroenen onze stad in het kader van leefbaarheid en klimaatadaptatie.

Als we met elkaar vooruitkijken dan is meer en kwalitatief beter vergroenen en het verbinden van dit groen noodzakelijk om ook in 2050 een prettige stad te houden om in te wonen, werken, ontspannen en te bezoeken. Noodzakelijk om in de delta droge voeten te houden en om de hitte in onze stadswijken te verzachten. De toekomstvisie Groene Waterstad zet een noodzakelijke stip op de horizon: we zetten in op **duizend hectare extra groen en water in 2050**.

We zien daarbij vergroening van onze stad niet als last, maar als drager van vooruitgang. Om onze stad aantrekkelijk te houden om in te werken en te ondernemen, om bezoeken naar de stad te trekken en van Rotterdam een economisch meer toekomstbestendige en voortvarende stad van te maken.

Naast deze noodzaak legt de Europese Natuurherstelverordening de lat hoger: tegen 2024 mag er geen nettoverlies van stedelijk groen zijn, en vanaf 2031 moet de trend zelfs ombuigen naar meer groen. Deze regels hebben directe impact op Rotterdams groenbeleid. Daarom leggen we ook om deze reden met Groene Waterstad 2050 een duidelijke focus op vergroening.

Perspectief van Groene Waterstad 2050: de stip op de horizon

In 2050 is Rotterdam een groene, waterrijke stad die optimaal gebruik van haar unieke ligging en natuurlijke omstandigheden. Groen en water zijn verbeterd, verbonden en vermeerderd, wat in de bestaande stad zorgt voor een gezonde en fijn leefomgeving. Ondernemers vestigen zich graag in deze stad. Groen is voor iedereen toegankelijk, ongeacht leeftijd, achtergrond of inkomen. Rotterdam is klimaatbestendig, met bomen en planten die passen bij de veranderende omstandigheden en de bodem. Het aantal soorten planten en dieren neemt toe.

De klimaatomstandigheden zijn in 2050 veranderd. Er is meer neerslag, maar ook meer hitte en droogte. Rotterdam kan ondanks deze klimaatomstandigheden goed blijven functioneren. We hebben geïnvesteerd in de stad en daarmee worden klimaatschade en overlast voorkomen. Er is meer water en meer groen om regenwater te kunnen verwerken. Bomen zorgen voor voldoende schaduw. Niet alleen in de openbare ruimte, maar ook groene tuinen, gevels, binnenterreinen en gebouwen dragen bij. Bomen en ander groen kunnen oud worden, omdat er gekozen is voor bomen en groen die passen bij de plek, de

bodem en klimaatverandering en met voldoende ruimte om te groeien. Rotterdam is natuurinclusief en het aantal verschillende soorten planten en dieren is toegenomen.

Er is een sterk en divers netwerk van kleinere en grotere groene plekken en watergangen, waar kleinere en grotere initiatieven van bewoners zijn ontstaan. Initiatieven die bijdragen aan de leefkwaliteit en waar bewoners samen werken aan hun groene omgeving.

Door de stad lopen groene routes en verbindingen die de kleinere en grotere groene plekken verbinden, van in de stad tot daarbuiten. De rivieren Nieuwe Maas, Rotte en Schie op Noord en de Blauwe Verbinding op Zuid zijn onze belangrijkste verbindingen. Samen met de singels en waterlopen verbinden ze de stad met de groengebieden erbuiten. Sportparken, begraafplaatsen en volkstuinten maken onderdeel uit van de groene ruimte; ze horen bij de groene routes en verbindingen voor mensen en dieren. De verbindingen ogen natuurlijk, met voldoende ruimte en met groen dat gevarieerd is in soorten en structuur.

Aan de Slag: Meer, Beter en Verbonden Groen

Bovenstaand toekomstbeeld ontstaat niet vanzelf, we moeten aan de slag.

Rotterdam is al een groene stad. We hebben geveltuinen, groene daken, groene rivieroeveren, parken, en vele groene plekken in de wijken. Maar het is niet genoeg. Het groen is versnipperd, niet altijd toegankelijk of verbonden. We willen méér groen, en vooral: **beter groen**. We zorgen voor meer diversiteit van groen en bomen, een betere bodemkwaliteit door er nieuw en ander (toekomstbestendig) groen aan toe te voegen, kruiden de ruimte te geven en we gaan het bestaande groen en bomen beter koesteren en beschermen.

Met alleen het verbeteren van het bestaande groen komen we er niet, er is **meer** groen en water nodig om een aantrekkelijke stad te blijven. We zetten in op **duizend hectare extra groen en water**. Een stip op de horizon voor 2050. Een stevige ambitie – omdat het nodig is én haalbaar, als we het samen doen. Van bestuurders tot bouwers, van ontwerpers tot scholen, en vooral: met de Rotterdammers zelf.

Naast meer en beter groen, willen we dat het groen en water in en rondom Rotterdam beter verbonden is. Groene verbindingen tussen wijken, langs straten, pleinen, daken en oevers. Van stad naar polder, van stoep naar skyline. Zo ontstaat één samenhangend netwerk van groen en water, dat ervoor zorgt dat wij nog eeuwen kunnen blijven wonen op deze plek. Dat Rotterdam een razend aantrekkelijke plek blijft om te wonen en te ondernemen. En meer groen dat bijdraagt aan een gezondere toekomst en biodiversiteit.

Van visie naar uitvoeringsprogramma

Waar we de afgelopen jaren de 7 stadsprojecten en het collegetarget 20 ha. vergroening als leidraad hebben genomen, heeft de vergroening van de stad een intensivering nodig. Omdat we willen dat de stad economisch aantrekkelijk en prettig om te wonen blijft. Door het bestaande groen te versterken, nieuw groen toe te voegen en alles met elkaar te verbinden, zorgen we ervoor dat Rotterdam klaar is voor de toekomst – een stad waar het goed wonen, werken en leven is, nu en in 2050.

Om deze ambities te halen is de komende jaren een zeer stevige inzet nodig op het gebied van vergroening en het toevoegen van water. Dit vraagt de uitwerking van plannen, groot van gedachten en vol visie, maar bovenal ook van al die kleine initiatieven die Rotterdammers zelf doen. Van 7 grote stadsprojecten naar 1000 initiatieven groot en klein, die samen optellen tot de grote vergoeningsopgave die de stad heeft. Daarvoor moeten stadsbesturen met lef deze ambitie willen voortzetten, maar ook kaders die eerder zijn vastgesteld heroverwogen moeten worden. Wat ons betreft zouden de prioriteiten kunnen liggen bij:

1. Doorzetten en intensiveren van de succesvolle aanpak van de Groenagenda. Intensiveren op meer hectares met bijvoorbeeld een verdubbeling ten opzichte van afgelopen jaren (40 of 50 ha in plaats van 20 ha).
2. Van voorbij de Van Brienoordbrug tot aan de Merwe4Havens doorkruist de Nieuwe Maas Rotterdam. Daarlangs ontwikkelen we al veel groen dat verbinding verdient. Daarom werken we een overkoepeld plan uit voor het Maaspark. Om af te kunnen maken wat al gestart is en vervolgens door te pakken. De binnenstad is volop in ontwikkeling. Waar de nu nog stenige kades de boventoon voeren verrijst stap voor stap een Rotterdams Maaspark, in het kloppend midden van de stad. Zo ontstaat in het drukke stadslandschap een oase van groen en rust, Rotterdams Central Park aan de Maas.
3. Het hart van het Maaspark wordt gevormd door het Rondje Bruggen. Tussen en over de Willemsbrug en de Erasmusbrug ontstaat een stadspark waar het groen en het blauw in verbinding worden gebracht. Door de versteende kades te vergroenen en het water dichterbij te brengen ontstaat een prachtige verblijfplaats. Het hart van de stad, nu een stenig plek, maken we daarmee toegankelijker en een plek om te sporten en te recreëren.
4. Opstellen van een **Singelplan 2.0** waarin we de bestaande singelstructuur kunnen versterken en waar de mogelijkheid ontstaat singels toe te voegen in de stad.
5. Verbinden van het Hofbogenpark met het Sint Franciscus Ziekenhuispark en de Steilrand via een **natuurlijke overbrugging van de A20**. Daarmee kan een grote, langgerekte groenstructuur en park ontstaan.
6. Het **Afrikaanderplein** verdient het om een prettig verblijfspark te worden, waar mensen fijn recreëren en dat bijdraagt aan klimaatadaptatie en de biodiversiteit. Het zou goed zijn om te onderzoeken of we een kwaliteitsimpuls voor het Afrikaanderplein kunnen koppelen aan beheer en onderhoud.
7. Door de hele stad liggen kansen voor verbetering van het **groen in de wijken**, zowel in de publieke ruimte als in achtertuinten, daken en gebouwen. Door slim mee te koppelen met gebiedsontwikkelingen, beheer en onderhoud en initiatieven van uit de wijken. Bij elkaar opgeteld kunnen deze relatief kleinere ingrepen een groot verschil maken in onze vergroeningsopgave.

In de komende periode zal deze toekomstvisie en de ambities uit de Groene Waterstad worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma, zodat de volgende gemeenteraad daar een besluit over kan nemen. Daarin benoemen we de concrete opgaven en projecten met bijbehorende fasering en investeringsstrategie. Ook de opgaven op het vlak van monitoring, onderzoek, organisatie, prioritering, agendering voor een nieuwe omgevingsvisie worden meegenomen in uitvoeringsagenda.

Als basis voor de nader op te stellen uitvoeringsagenda leggen we alvast vier basisprincipes vast, waarmee we ook op de korte termijn al aan de slag kunnen:

- Afmaken waar we aan zijn begonnen. Afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd in groen en water. Er lopen veel projecten, zoals de stadsprojecten in verschillende fases van uitvoering. Dat maken we eerst af.
- Werk met werk maken. Dat doen we vanuit de gemeente door beheeropgaven te koppelen aan ontwikkelingskansen, zoals de onderhoudsprojecten, en door groen een stevige plek te geven in gebiedsontwikkelingen met behulp van de vuistregels. In de verdeling van schaarse ruimte gebruiken we het uitgangspunt 'groen tenzij', voor de inrichting van de buitenruimte. Daarnaast proberen we aan te sluiten bij projecten van andere partijen zoals Rijkswaterstaat en faciliteren we Rotterdamse initiatieven uit de wijken.
- Oog voor kwaliteit betekent dat we bij ontwerp en beheer rekening houden met de waarde van het groen en water op dit moment en de toekomstwaarde.
- Samenwerken is van groot belang om de ambitie voor elkaar te krijgen. Immers slechts 40% van het grondgebied is van de gemeente. Alleen door samen te werken, te stimuleren, te faciliteren, te innoveren en door mee te financieren kunnen we deze opgave realiseren. We hebben simpelweg iedereen nodig en er is sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid voor de oplossing van de opgaven waar we als stad voor staan.

Vuistregels voor groen en water: de Rotterdamse groennorm

De opgave zoals geschetst in de Groene Waterstad vraagt om inzet op alle schaalniveaus, van straat tot regio. Daarbij zijn groen en water vaak onderdeel van de integrale ontwikkeling van de stad. Om te zorgen dat groen en water daarbij stevig en gelijkwaardig ten opzichte van andere opgaven (zoals mobiliteit, wonen, energie etc) worden gepositioneerd hebben we vuistregels voor groen en water ontwikkeld. Deze vuistregels zijn onderdeel van de Rotterdamse manier van werken. Ze maken onderdeel uit van de set aan vuistregels voor bouwen en de referentiewaarden voor maatschappelijke voorzieningen, parkeernormen enz.

De vuistregels zijn onderbouwd en gebaseerd op ontwikkelde kennis en ontwerpelijk onderzoek. De vuistregels zijn concreet en geven onderbouwde referentiewaarden aan voor bijvoorbeeld vierkante meter groen, % schaduw, gemiddelde afstand tot groen etc. Daarbij maken ze onderscheid tussen verschillende schaalniveaus, zodat groen en water in allerlei soorten ontwikkelingen een plek krijgt.

Op voorhand weten we dat het niet overal in de stad haalbaar zal zijn om alle vuistregels toe te passen in de beschikbare ruimte. Door het opnemen in het bestaande stelsel van vuistregels en te integreren in de reguliere ruimtelijke processen, organiseren we hierover transparante afwegingen en besluiten. Door te werken met verschillende schaalniveaus is het mogelijk om de verschillende groenopgaven onderling uit te wisselen en ook oplossingen buiten het directe plangebied te betrekken bij de opgave.

Motie groennorm Oostflank (23bb6427)

Bij de behandeling van de *Ontwerp-partiële herziening Omgevingsvisie Rotterdam – Oostflank* op 28 september 2023 heeft uw raad de motie 'Neem een groennorm mee in de

gebiedsontwikkeling Oostflank' (23bb6427) aangenomen. Met deze motie vraagt u ons college het volgende:

- Versneld een Rotterdamse groennorm uit te werken en uiterlijk Q3 2024 hierover te rapporteren aan de raad;
- Deze groennorm mee te nemen in de verdere gebiedsontwikkeling van Rotterdam-Oostflank.

Met de voorliggende vuistregels geven we hier invulling. De vuistregels schetsen een palet aan praktisch hanteerbare referentiewaarden, waarmee op elk schaalniveau zowel de benodigde hoeveelheid groen en water als de kwaliteit van groen en water inzichtelijk wordt. Door deze vuistregels te positioneren als onderdeel van het bredere stelsel van vuistregels voor bouwen krijgen groen en water een gelijkwaardige positie ten opzichte van andere ruimteclaims én blijft er ruimte voor een (bestuurlijke) afweging. Deze vuistregels zullen in het vervolg worden toegepast in alle ruimtelijke planprocessen binnen Rotterdam.

We stellen uw raad voor om motie 'Neem een groennorm mee in de gebiedsontwikkeling Oostflank (23bb6427) hiermee als afgedaan te beschouwen.

Toezegging Bomennorm (24bb006801)

In de vergadering van 3 oktober 2024 heeft wethouder HBM toegezegd na afronding van het onderzoek van de rekenkamer Rotterdam "Zorg voor groen" terug te komen op de vraag van mevrouw Morkoç of de landelijke bomennorm in Rotterdam kan worden geïmplementeerd.

De landelijke bomennorm gaat uit van de mate van boomkroonbedekking van de stad, als onderdeel van de 3-30-300 richtlijn van Cecil Konijnendijk. In de voorliggende vuistregels is deze richtlijn verwerkt en vertaald naar handzame richtlijnen die toepasbaar zijn op de groenopgaven op verschillende schaalniveaus in onze stad. We stellen daarom voor om voor Rotterdam geen aparte bomennorm in te stellen, maar gaan werken met de voorliggende vuistregels, waarin alle aspecten van groen en water een plek hebben gekregen.

Wij stellen u voor om de toezegging Bomennorm (24bb006801) hiermee als afgedaan te beschouwen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De Groene Waterstad 2050 is een uitwerking van de Rotterdamse Omgevingsvisie De Veranderstad en dan met name de hoofdkeuze "Prettig leven in de delta". Vaststelling van de Groene Waterstad als toekomstvisie in zijn huidige vorm heeft geen consequenties heeft voor vigerende kaders.

Tegelijkertijd constateren we dat er stevige inzet nodig is op het gebied van groen en water om de stad ook op langere termijn leefbaar en aantrekkelijk te houden. Deze ambitie vraagt verdere uitwerking en op sommige onderdelen ook een bestuurlijke, stedelijke heroverweging van eerder vastgestelde kaders. In de uitvoeringsagenda Groene Waterstad werken we dit als vervolgo opdracht verder uit, waarbij heroverweging

van eerder vastgestelde kaders wordt gekoppeld aan de eerstvolgende actualisatie van de omgevingsvisie. In deze uitvoeringsagenda worden ook de financiële consequenties verder uitgewerkt en wordt een voorstel gedaan voor een fasering en financieringsstrategie.

In de concept Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie die onlangs aan uw raad is toegestuurd, is aangegeven op welke wijze bij de ontwikkeling van Rotterdam kan worden gewerkt aan Goede Groei. In de agenda van deze Uitvoeringsstrategie worden keuzes gemaakt welke gebieden wanneer worden opgepakt; de zogenaamde Robuuste Kern. Een aantal groenprojecten uit Groene Waterstad zijn opgenomen in deze Robuuste Kern van de Uitvoeringsstrategie. Bij de verdere uitwerking van de Uitvoeringsagenda Groene Waterstad vormt de Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie een belangrijk kader en zullen aanvullende groenprojecten moeten worden afgewogen tegen de andere opgaven van de stad, tegen de achtergrond van schaarse investeringsmiddelen.

Het bijbehorende ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

M.J.H. Lamers, L.s.

De burgemeester,

C.J. Schouten

Bijlage(n):

1. Groene Waterstad 2050, Rotterdam gaat voor groen

Ontwerpbesluit

De Raad van de gemeente Rotterdam,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 oktober 2025

gelet op:

- Het Besluitvormingsmodel Ruimtelijke Ontwikkelingen Rotterdam en Artikel 108 Gemeentewet;
- Het belang van meer en kwalitatief beter groen en water om onze stad ook in 2050 een prettige stad te houden om in te wonen, werken, ontspannen en te bezoeken;
- De noodzaak om in de delta droge voeten te houden en om de hitte in onze stadswijken te verzachten.

overwegende dat:

- Met de toekomstvisie Groene Waterstad 2050 een stevige ambitie wordt neergelegd voor groen en water in Rotterdam;
- De ambities komende periode verder worden uitgewerkt tot een Uitvoeringsagenda, waarin de financiële en ruimtelijke consequenties verder worden uitgewerkt;
- Vaststellen van deze toekomstvisie geen gevolgen heeft voor vigerende kaders;
- Mogelijke heroverweging van eerder vastgestelde kaders wordt gekoppeld aan de eerstvolgende actualisatie van de omgevingsvisie.

besluit:

- De toekomstvisie Groene Waterstad 2050 als verdere uitwerking van de hoofdkeuze 'Prettig leven in de Delta' van de Rotterdamse Omgevingsvisie vast te stellen;
- De vuistregels voor groen en water vast te stellen, als onderdeel van het brede stelsel van vuistregels voor bouwen en referentiewaarden voor maatschappelijke voorzieningen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier,

De voorzitter,